

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

OTKUDA MENI
DA MI DOĐE MAJKA
GOSPODINA MOJEGA?

mihael

40/2021.

LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE
Godište XV. (2021.), broj 40 (506)
ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA
19. prosinca 2021.

Kontakt:
vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici:
Giotto di Bondone,
Susret Marije i Elizabete
preuzeto s: <https://www.vjeraidjela.com/>

PROSINAC

Ned	19.	ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA, Anastazija, Urban
Pon.	20.	Eugen, Slobodan, Hrvat
Uto.	21.	Petar Kanizije, Mihej prorok
Sri.	22.	Toma Holland, Flavijan, Časlav
Čet.	23.	Ivan Kentski, Ivan, Vika
Pet.	24.	Badnji dan, Adam i Eva, Charbel Makhlof

MEDITACIJA

Radost ili žurba? 3

SLUŽBA RIJEČI: ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

UVOD U ČITANJA
Veličine iz malih mjesta 4

ČITANJA
**Otkuda meni da mi dođe majka
Gospodina mojega?** 6

HOMILIJA
Svijeta razveselitelj 8

KATEHEZA
**Iz Katekizma Katoličke crkve
Sin Božji postao je čovjekom** 10

**J.R.R. Tolkien – tajni agent
kršćanske objave (3):
Silmarillion - U početku bijaše...** 12

Mali vjeronaučni leksikon 18

UZ BLAGDAN
Sveti Charbel Makhlof 18

NAŠI POKOJNI 20

Radost ili žurba?

Radujem li se što se blagdan tako približio? Mogu li ja Spasitelja očekivati tako kao što suha, žedna, zemlja, napuknuta čeka jutarnju rosu i obilnu kišu? Ili sam uzrujan i zabrinut usprkos dobrim odlukama za vrijeme došašća. Dani su projurili, a ja ne znam kakav bi mi trebao biti Božić.

Konačno, često mi se događa da su posljednji sati na Badnji dan ispunjeni svim i svačim: kupovanjem, kićenjem crkve, ispovijedanjem, pripremama ... sve to treba svladati.

Liturgija četvrte nedjelje došašća nas poziva da malo zastanemo, malo se saberemo i da, po mogućnosti, malo pustimo našu čežnju. Da se promijene naša užurbanost i naši termini i dadu mjesto radosnom iščekivanju.

Božić je i obiteljski blagdan. Mnogi sanjaju. Mnogi sanjaju o tome kako bi božićni blagdani bili skladan obiteljski blagdan, sve pripreme za to, a onda dožive da se taj san opet nije ispunio. Ono što preko godine ne funkcionira, neće uspjeti ni na blagdane.

Svaki je pojedini član obitelji živio po svojoj glavi, svojim terminima da se nije moglo zajednički ni jesti.

Za brojne samce, osamljene Božić budi strahovito veliku čežnju za zajedništvom.

Zar ne želimo i mi susresti druge u takvoj srdačnoj atmosferi, kao što su se susrele Marija i Elizabeta? Zar mi ne trpimo od nesposobnosti stvaranja veza i odnosa? Zar razlog ne leži u tome, što mi sve moguće nosimo u srcu, samo ne živoga Boga, koji nas osposobljava za susret i odnos. Ako Boga uvedem u ovu situaciju, onda bi od Boga bilo moguće i za ovih nekoliko dana do Božića, i ono što meni ne uspijeva nikako.

Don Ivica Matulić

<https://wau.org/>

Veličine iz malih mjesta

I ti, Betleheme Efrato

Prorok Mihej živio je u vrijeme judejskih kraljeva Jotama, Ahaza i Ezekije (740. - 687. pr. Kr.). U njihovo vrijeme asirski kralje Tiglat-Pileser III. osvojio je Damask i Samariju, Sanherib je osvajao utvrđene gradove u Judeji, a opsjedao je i Jeruzalem. Judejski kralj „kupio“ je primirje blagom iz Hrama. Ratna pogibelj nije bila jedina prijetnja. Jednaka ili veća opasnost su lažni proroci, podmitljivi i pokvareni sudci i svećenici, te kanaanski poganski kultovi kao dodatak ili nadomjestak štovanju Boga.

Mihej se nemilice obrušava na društvene i vjerske izopačenosti, ali istodobno najavljuje budućega vladara, donositelja mira. Veliki ljudi ponekad dolaze iz malih mjesta. Njihovo podrijetlo povezuje ih s običnim narodom. Mihej, sam podrijetlom sa sela, kraljevskom gradu Jeruzalemu u kojemu je i Hram suprotstavlja provincijski gradić Betlehem. Iz Betlehema, otkuda je i kralj David, iz Davidove loze, dolazi Izraelov Spas. Zanimljivo je značenje riječi *Betlehem i Efrata*. Betlehem znači *Kuća kruha* a riječ Efrata stari je naziv za okolicu Betlehema, a Židovi su voljeli taj naziv. Iz Efrate je Jišaj, otac kralja Davida.

Ta riječ znači *plodnost, obilje*. Obje riječi upućuju na Isusa. Isus je kruh života koji donosi obilje milosti i spas čovječanstva. Iako iz ljudske loze i u ljudskom vremenu, njegov je iskon od davnina, od dana vječnih, a njegova majka ona koja ima roditi, odvijeka je određena za tu ulogu.

Novozavjetni pisci ispunjenje Mihejevog proročanstva prepoznaju u osobi Isusa iz Nazareta, kojega je Djevica Marija rodila u Betlehemu, a njegov zemaljski otac je iz loze Davidove.

Evo dolazim vršiti volju tvoju!

Poslanica Hebrejima napisana je zajednici kršćana židovskog podrijetla između 60. i 100. godine. Pisac je želio spriječiti krivovjerje u zajednici i povratak u stara vjerovanja i običaje.

Pisac poslanice Hebrejima, svoj pogled na svijet dijelio je sa svojim suvremenicima. Božje prebivalište su nebesa (nebo), a čovjekovo prebivalište je zemlja. Kako bi svoj život približili Bogu ili svojoj ideji Boga, ljudi su gradili hramove, prinosili žrtve i slavili obrede kojima su oponašati ono za što su vjerovali da se događa u nebu. Kada je kralj Herod obnovio Drugi hram, on i graditelji pokušali su svoju sliku neba ugraditi u samu zgradu Hrama. Kada su svećenici u Hramu prinosili žrtvu, nastojali su to učiniti kao da

Giotto di Bondone, *Pohodnje*, <https://theotherjournal.com/>

to čine pred samim Bogom. Otrprike u vrijeme nastanka Poslanice Hebrejima, Rimljani su razorili Jeruzalem, uništili Hram i protjerali svećenike. Zbog toga se pojavljuju ljudi koji hramsko bogoslužje proglašavaju besmislenim i neučinkovitim.

Uspoređujući Stari zavjet s Novim zavjetom, pisac Poslanice Hebrejima uvjerava svoje čitatelje da je Novi zavjet iznad Staroga, a Isus Krist iznad anđela, Mojsija i Jošue. Njega je Bog proglasio "Velikim svećenikom po redu Melkisedekovu", a njegovo svećeništvo je snažnije od starozavjetnog svećeništva.

Sveti pisac govori o odnosu između Kristove žrtve i hramskih žrtava. Hramske žrtve znak su onoga što Kristova žrtva uistinu jest. Pisac citira i tumači Psalam 40,7-9 prema kojemu je poslušnost Bogu vrjednija od svih žrtava.

Isusov život od začeca do smrti bio je život u poslušnosti volji Božjoj. U njemu je ostvareno savršeno zajedništvo Božje i ljudske volje, tako je postignuto ono što hramske žrtve pokazuju, ali ne postižu, naše posvećenje. Stoga su hramske žrtve izgubile razlog postojanja, te kršćani iz židovstva ne trebaju žaliti za hramskim sjajem. U Kristu imaju mnogo veće i sjajnije bogoslužje koje nas posvećuje.

Susret

Prema staroj kršćanskoj predaji, Marija je svoju vremešnu čudom trudnu rođakinju posjetila u gradiću Ain Karemu nedaleko od Jeruzalema. Susret se dogodio nekoliko mjeseci prije Ivanova rođenja. Tom prigodom događa se prvi susret Ivana Krstitelja i Isusa.

Elizabeta se raduje Mariji i na Marijin pozdrav zaigra joj čedo u utrobi. Taj susret Elizabetu je ispunio Duhom Svetim. Po Duhu Svetomu, Elizabeta proročanski Marijino dijete naziva „Gospodinom“, priznaje ga Bogom. Mariji govori: »Blažena ti što povjerava da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!«. Iz Marijine vjere istječe njezina poslušnost Bogu. Iz te poslušnosti rođen je Isus. Put prema blaženstvu za svakoga kršćanina dolazi po povjerenju u Boga i prihvaćanju njegove volje.

Kao što se Elizabeta radovala i prorokovala pod djelovanjem Duha Svetoga, svaki kršćanin je pozvan otvoriti se Duhu Svetomu da mu donese radost.

Prvo čitanje: Mih 5, 1-4a

Iz tebe će izaći onaj koji će vladati Izraelom.

Čitanje Knjige proroka Miheja

Ovo govori Gospodin:
 I ti, Betleheme Efrato,
 najmanji među kneževstvima
 Judinim,
 iz tebe će mi izaći onaj
 koji će vladati Izraelom;
 njegov je iskon od davnina,
 od dana vječnih.
 Zato će ih Gospodin ostaviti
 dok ne rodi ona koja ima roditi.
 Tada će se ostatak njegove braće
 vratiti sinovima Izraelovim.
 On će se uspraviti,
 na pašu izvodit svoje stado silom
 Gospodnjom,
 veličanstvom imena Boga svojega.
 Oni će u miru živjeti,
 jer će on rasprostrijeti svoju vlast
 sve do krajeva zemaljskih.
 On – on je mir!

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 80, 2ac.3b.15-16.18
 -19

**Bože, obnovi nas, razvedri lice
 svoje i spasi nas!**

Pastiru Izraelov, počuj,
 ti što sjediš nad kerubima, zablistaj:
 Probudi silu svoju,
 priteci nam u pomoć!

Vrati se, Bože nad vojskama,
 pogledaj s neba i
 vidi, obiđi ovaj vinograd:
 zakrili nasad desnice svoje,
 sina kog za se odgoji!

Tvoja ruka nek bude
 nad čovjekom desnice tvoje,
 nad sinom čovječjim kog za se odgoji!
 Nećemo se više odmetnuti od tebe;
 poživi nas,
 a mi ćemo zazivati ime tvoje.

Drugo čitanje: Heb 10,5-10

Evo dolazim vršiti volju tvoju!

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo:
 Krist ulazeći u svijet veli:
 Žrtva i prinos ne mile ti se,
 nego si mi tijelo pripravo;
 paljenice i okajnice ne sviđaju ti se.
 Tada rekoh: "Evo dolazim!"
 U svitku knjige piše za mene:
 "Vršiti, Bože, volju tvoju!"

Pošto gore reče: Žrtve i prinosi, paljenice i okajnice – koje se po Zakonu prinose – ne mile ti se i ne sviđaju, veli zatim: Evo dolazim vršiti volju tvoju! Dokida prvo da uspostavi drugo. U toj smo volji posvećeni prinosom tijela Isusa Krista jednom zauvijek.

Riječ Gospodnja

Evandjelje: Lk 1, 39-45

Otkuda meni da mi dođe majka
 Gospodina mojega?

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Uone dane usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu.

Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa:

Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!

Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega?

Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!

Riječ Gospodnja

Svijeta razveselitelj

Jedna od najtežih i najčešćih bolesti suvremenog čovjeka zasigurno je depresija, potištenost, životna žalost. I nema čovjeka koji barem u jednom dijelu svojega života nije prošao kroz tu fazu. No, postoji ogroman broj ljudi kojima to nije samo faza. Postoji ogroman broj ljudi kojima je ta depresivnost postala dio svakodnevice, ušla je toliko duboko, zavukla se u sve pore života i postala način gledanja. Čovjek se boji od jutra do noći. On strahuje za život, za egzistenciju, za bližnje, pogađaju ga bolesti, život mu otežava financijska situacija i kad se sve to ispreplete, čovjek tako spontano misli da je jednostavno sve loše. Obitelj mi je loša. Država nije loša. Crkva je loša. Život nije ništa osim jedne velike doline suza u kojoj možeš ponekad malo odahnuti, ali život je nepošten.

I onda shvaćamo životnu tugu kao bolest protiv koje ne možemo ništa, kao bolest koja se pretvorila u gospodaricu našega života, a ne kao uljeza koji tu ne pripada i koji treba van! To se događa i nama koji dolazimo u crkvu jer nemamo snage izbaciti tog uljeza. Očekujemo da se život sam promijeni, da ga netko drugi promijeni, a mi jedino što tražimo jest sredstvo za smirenje.

Doista, postoji cijela industrija koja se trudi ispuniti prazne sate, privući nas zabavi, osigurati ugodu bez ulaganja truda. Zavirimo li malo među one koji na takav način rješavaju svoju životnu potištenost, vidjet ćemo, kako ih zabava uistinu ponese i obuzme. No, vrlo brzo, najkasnije sljedećeg jutra, primijetit ćemo tragove koje zabava ostavlja. Stara potištenost se vratila, a često po povratku postane još gorom.

U podnožju te potrebe za zabavom leži duboka ljudska čežnja za radošću. Svi oni koji trče u potrazi za zabavom, slute negdje u dnu svoje duše stravičan poriv za puninom života, životnim poletom, za životnom radošću, ispunjenim životom. Kako to da rijetko potraže rješenje u vjeri? Kako to da se ne prepoznaje preobrazbena snaga vjere?

Možda zato što u nama vjernicima ne otkrivaju radosne ljude. Ljude koji se spremno suočavaju s težinom tuge i u kojima se rađa radost. Možda smo i mi ljudi koji jednom tjedno svratimo u crkvu samo da se malo odmorimo? Da uživamo u pjesmi i ambijentu crkve? Onda se vratimo kući, u isti nepodnošljivi život i stenjemo. Nije li tada odlazak u crkvu jedna simpatična, salonska zabava koja je sličnija opijumu koji odvlači pozornost i nudi sakralnu zabavu? Jesmo li stvorili kršćanstvo koje obredima osmišljava trenutke krštenja, pričesti, vjenčanja, a da nikad nismo ušli u odnos s onim koji nudi životnu radost koja ne prolazi?

Današnje nam Evanđelje nudi nešto drukčije. Susret dviju žena. Prva, mlada djevojka, djeвица koja je ostala trudna. Zamislimo samo njezinu depresivnu situaciju koja nije nimalo romantična. Josip je želi napustiti, ona će jedva izbjeći kamenovanje. Što su osjećali Marijini roditelji? Jesu li reagirali kao mnogi roditelji današnjih nevjenčanih tinejdžera, s provalom moralne srdžbe, zatim s razdobljem smrknute tišine? Devet mjeseci mučnog objašnjavanja, prisutnosti mirisa stravičnog skandala. Bog kao da nije mogao odabrati gore okolnosti za svoj dolazak.

Nije bolja situacija ni druge žene, Elizabete. Stara, neplodna žena koja zna koliko je njezina situacija tužna. Ona i Zaharija jesu prekrasan bračni par, ali bez djeteta osjećaju stravičan manjak radosti. Nemaju potomstva, ostaju sami, bez važnosti i snage.

Upravo zato je susret tih dviju žena jedan od najljepših koje Biblija donosi. Tu nema straha i žalosti, tu sve pršti od radosti. Ove dvije žene grle se i zahvaljuju. Njihove utrobe zahvaljuju jer u njima više nije prisutan uljez tuge koji preuzima život i čini ga depresivnim. U njima je tugu dodirnuo jedini koji od pustinje čini oazu, od djevice i neplodne žene čini majku. Njihove su tuge pobijedene odnosom s Onim koji čovjeku otvara oči da vidi koliko život jest težak. Ipak, On jedini daruje i snagu koja težinu života pretvara u radost. Zato Elizabeta iz dubine svoje duše viče: „Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi“, a Marija joj zahvalnom pjesmom odgovara. Ondje gdje tuga začinje

kukanje, Bog u utrobi žene koja mu se darovala kliče: „Veliča duša moja Gospodina i kliče duh moj u Bogu, mome Spasitelju“.

Tada Marija i Elizabeta vide i zajedno naviještaju bolji i drukčiji svijet jer postaju u potpunosti svjesne da tek u Bogu sve pronalazi smisao i radost.

Tamo gdje drugi vide snagu sebičnosti koja ruši sve pred sobom, Marija vidi Boga koji vodi čitavu povijest.

Tamo gdje oni najmoćniji iza maski pravednosti i zajedničkog dobra promiču oholost i sebeljublje, Marija vidi snagu Božje nježnosti koja će sve pobijediti.

Tamo gdje ljudska oholost vidi priliku za prijestoljem i počastima, Marija vidi snagu čiste poniznosti koja jedina život čini slobodnim.

Tamo gdje bogati misle da je jedina sreća novca puna vreća, Marija vidi Boga koji gladne napuni dobrima, a bogati ostaju nesretni i prazni.

Nama su danas potrebne nove Marije i Elizabete. Novi ljudi koji u nadolazećim slavljinama ne vide samo nostalgичnu prošlost ili priliku za opuštanjem, već susreću Boga. Boga koji ulazi u njihove živote i zato podižu oči. Oči ponekad pune suza, ali oči koje vide da patnja od nas ne mora učiniti depresivne kršćane koji proklinju sve oko sebe. Patnja može od nas učiniti nenametljive i jednostavne ljude koji znaju da živjeti znači živjeti za druge. Jedini Uzrok Vječne Radosti podnio je našu tugu.

On, jedini Svijeta Razveselite!']...

Isus Krist „Začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice“

Sin Božji postao je čovjekom

Iz Katekizma Katoličke crkve

I. Zašto je Riječ postala tijelom

Nicejsko - carigradskim vjerovanjem ispovijedamo: „Radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa; i utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice i postao čovjekom.“

Riječ je postala tijelom *da nas spasi pomirujući nas s Bogom*: Bog „nas je ljubio i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehе naše“ (1 Iv 4, 10). „Otac je poslao svoga Sina kao Spasitelja svijeta“ (1 Iv 4, 14). „On se pojavio da odnese grijehе“ (1 Iv 3, 5):

„Našoj naravi mučenoj slabošću trebao je liječnik. Palom čovjeku trebao je onaj koji će ga podići. Od života otpalome trebao je oživljavatelj. Od dobra odlutalome trebao je onaj koji će ga opet privesti k dobru. Utamničniku je trebala svjetlost, zarobljeniku otkupitelj, pobijeđenome pomoćnik, jarmom ropstva pritislome osloboditelj. Je li sve to bilo maleno i nedostojno da Boga potakne te on siđe i pohodi ljudsku narav, kad se čovječanstvo našlo u tako bijednom i nesretnom stanju?“ (Grgur Nisenski, *Oratio catechetica*)

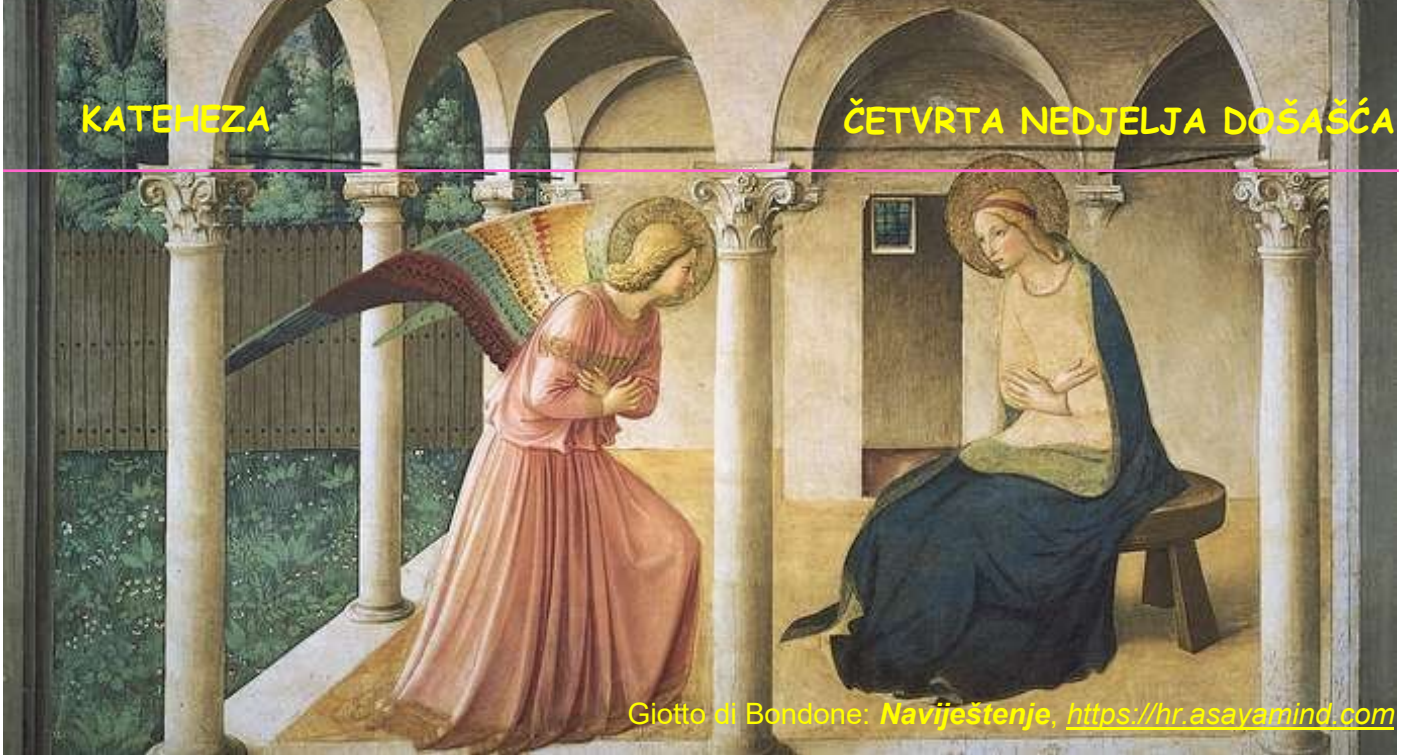
Riječ je postala tijelom *da bismo tako spoznali ljubav Božju*: „u ovom se očitovala ljubav Božja u nama: Bog je Sina svoga

jedinorođenoga poslao u svijet da živimo po njemu“ (1 Iv 4, 9). „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3, 16).

Riječ je postala tijelo *da nam bude uzor svetosti*: „Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene“ (Mt 11, 29). „Ja sam Put, Istina i Život. Nitko ne dolazi Ocu osim po meni“ (Iv 14, 6). I Otac, na brdu preobraženja, nalaže: „Slušajte ga“ (Mk 9, 7). Ustvari, on je uzor blaženstava i norma novog zakona: „Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio“ (Iv 15, 12). Ta ljubav uključuje djelotvorno predanje samih sebe njegovom nasljedovanju.

Riječ je postala tijelom *da postanemo „zajedničari božanske naravi“* (2 Pt 1, 4): „Razlog radi kojega je Riječ postala čovjekom, i Sin Božji, Sinom čovječjim jest da bi čovjek, ulazeći u zajedništvo s Riječju i primajući tako božansko posinjenje, postao Sinom Božjim.“ (Irenej Lionski, *Adversus haereses*)

„Zaista Sin Božji je postao čovjekom da nas učini bogovima.“ (Atanazije Aleksandrijski, *De Incarnatione*) „Jedinorođeni [...] Sin Božji, hoteći nas učiniti dionicima svoga boštva, uzeo je našu narav da bi, postavši čovjekom, ljude učinio bogovima.“ (Toma Akvinski, *Officium de festo Corporis Christi*)

Giotto di Bondone: *Naviještenje*, <https://hr.asayamind.com>

II. Utjelovljenje

Preuzimajući izraz sv. Ivana („Riječ tijelom postade“: (Iv 1, 14), Crkva naziva „utjelovljenjem“ čin kojim je Sin Božji uzeo ljudsku narav da u njoj ostvari naše spasenje. Crkva veliča otajstvo utjelovljenja u himnu što ga donosi sveti Pavao:

„Neka u vama bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu: On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sâm sebe ‘opljeni’ uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu“ (Fil 2, 5-8).

O istom otajstvu govori poslanica Hebrejima: *„Zato On, ulazeći u svijet, veli: Žrtva i prinos ne mile ti se, nego si mi tijelo pripravio; paljenice i okajnice ne sviđaju ti se. Tada rekoh: Evo dolazim! [...] vršiti, Bože, volju tvoju!“ (Heb 10, 5-7).*

Vjera u istinsko utjelovljenje Sina Božjega raspoznajni je znak kršćanske vjere: „Po ovome prepoznajete Duha Božjega; svaki duh koji ispovijeda da je Isus Krist došao u tijelu, od Boga je“ (Iv 4, 2). To je radosno uvjerenje Crkve već od početka, kada kliče „velikom Otajstvu pobožnosti“: „On se očitovao u tijelu“ (1 Tim 3, 16).

III. Pravi Bog i pravi čovjek

Jedincat i posve osobit događaj utjelovljenja Sina Božjega ne znači da je Isus Krist djelomično Bog a djelomično čovjek, niti da je učinak neke zamršene mješavine božanskog i ljudskog. On je postao pravim čovjekom ostajući pravim Bogom. Isus Krist je pravi Bog i pravi čovjek. Crkva je tijekom prvih stoljeća morala braniti i objašnjavati tu istinu vjere protiv hereza koje su je iskrivljavale.

Prva su krivovjerja više nijekala Kristovo boštvo nego njegovo pravo čovještvo (gnostički doketizam). Već od apostolskog vremena kršćanska je vjera uporno naglašavala istinsko utjelovljenje Sina Božjega koji je došao u tijelu. Ali u trećem stoljeću Crkva je, na saboru sabranom u Antiohiji, morala potvrditi protiv Pavla Samosatskog, da je Isus Krist Božji Sin po naravi a ne po posinjenju. Prvi ekumenski koncil u Niceji 325. godine ispovjedio je u svom vjerovanju da je Sin Božji „rođen, a ne stvoren, istobitan s Ocem“ (Nicejsko vjerovanje) i osudio je Arija koji je tvrdio da je „Sin Božji proizišao iz ničega“ (Prvi nicejski koncil, *Epistula synodalis ad Aegyptios*: DS 130) i da je „druge suštine i biti nego Otac“. (Nicejsko vjerovanje)

Nestorijevo krivovjerje vidjelo je u Kristu ljudsku osobu združenu s božanskom osobom Sina Božjega. Nasuprot tome sveti

Giotto di Bondone: *Rođenje Isusovo*, <https://seeinggodinart.wordpress.com>

Ćiril Aleksandrijski i Treći ekumenski koncil sabran u Efezu 431. godine ispovjedili su da se „Riječ utjelovila, sjedinivši hipostatski sa sobom tijelo oduhovljeno razumnom dušom“. (Efeški koncil, *Epistula Cyrilli Alexandrini ad Nestorium: DS 250.*) Kristovo čovještvo nema drugoga subjekta nego božansku osobu Sina Božjega koja ga je, u trenutku njegova začeća, uzela i učinila svojim. Zato je Efeški sabor 431. godine izjavio da je Marija ljudskim začetom Sina Božjega u svom krilu uistinu postala „Bogorodicom, ne zato što bi narav Riječi ili njezino boštvo imalo početak svoga bitka iz svete Djevice, nego jer je od nje rođeno sveto tijelo obdareno razumskom dušom, s kojim se hipostatski sjedinila Riječ, te se kaže da je i rođena po tijelu“. (Efeški koncil, *Epistula Cyrilli Alexandrini ad Nestorium: DS 251.*)

Monofiziti su tvrdili da je ljudska narav kao takva prestala postojati u Kristu, jer ju je preuzela božanska osoba Sina Božjega. Nasuprot toj herezi Četvrti ekumenski koncil u Kalcedonu 451. godine ispovjedio je:

„Slijedeći dakle svete Oce svi složno naučavamo da se ispovijeda jedan te isti Sin, naš Gospodin Isus Krist; isti je savršen u boštvu, isti je savršen u čovještvu; pravi Bog i pravi čovjek, s razumskom dušom i tijelom; isti je istobitan s Ocem po boštvu i isti je istobitan s nama po čovještvu, ‘u

svemu nama sličan osim u grijehu’; isti je odvijeka rođen od Oca po boštvu, a u posljednje dane radi nas i radi našega spasenja rođen od Marije Djevice Bogorodice po čovještvu. – Jednog te istog Krista Sina jedinorođenog Gospodina moramo priznati u dvije naravi, nepomiješano i nepromijenjeno, nepodijeljeno i neodvojivo; razlika naravi nipošto nije dokinuta zbog sjedinjenja, nego je štoviše vlastitost svake od obiju naravi sačuvana i sjedinjena u jednoj osobi i u jednoj hipostazi. (Kalcedonski koncil II, *Symbolum: DS 301-302*)

Nakon Kalcedonskog koncila neki načiniše od ljudske Kristove naravi neku vrst osobnog subjekta. Protiv tih, Peti ekumenski koncil u Carigradu 553. godine ispovjedio je u odnosu na Krista: postoji „samo jedna hipostaza [ili osoba] [...], tj. Gospodin naš Isus Krist, *Jedan od Svete Trojice*“. (Drugi carigradski koncil, 8 zasj., kan 4: DS 424) Sve, dakle, u Kristovom čovještvu treba pripisati njegovoj božanskoj Osobi kao vlastitom subjektu, ne samo čudesa nego i trpljenja, (Drugi carigradski koncil, 8 zasj., kan 4: DS 423) kao i smrt: „Gospodin naš Isus Krist, raspet u tijelu, jest pravi Bog, Gospodin slave i Jedan od Svete Trojice.“ (Drugi carigradski koncil, 8 zasj., kan 4: DS 432)

Crkva tako ispovijeda da je Isus nerazdvojivo pravi Bog i pravi čovjek. On je uistinu Sin Božji koji je postao čovjek, naš brat, a da time ne prestaje biti Bog, naš Gospodin:

„Ostao je ono što je bio, a uzeo je ono što nije bio“, pjeva rimska liturgija. (In sollemnitate sanctae Dei Genetricis Mariae, Antiphona ad »Benedictus: Liturgia Horarum, tipsko izd., sv. 1., Typis Polyglottis Vaticanis 1973., str. 394; usp. Leon Veliki, Sermo 21, 2: CCL 138, 87 (PL

54, 192A). I Liturgija sv. Ivana Zlatoustog navješćuje i pjeva: „Jedinorođeni Sine i Riječi Božja! Besmrtni si, a izvolio si, spasenja našega radi, primiti tijelo od svete Bogorodice i vazda Djevice Marije. I ne promijenivši se postao si čovjekom. I raspet si bio, Kriste Bože, smrću si satro smrt. Ti si jedan od svete Trojice, slavljen s Ocem i Svetim Duhom. Spasi nas!“ Officium Horarum Byzantinum, Rim 1876., str. 82)

Katekizam Katoličke crkve,
HBK, Zagreb, 2016., 456-483

Isprika za došašće

S tobom, ruku pod ruku, stajalo je Došašće.
Kada je stiglo, ne znam to, bio sam odsutan,
znam da pokucalo je i na moja vrata,
ali ljudi, ja sam bio odsutan, vjerujte mi,
pustite kraju što sam bio s vama, jeo i pio,
ja sam bio odsutan i nisam mu zamijetio dolazak.
Tako je to u ova vremena, kažu napredna.
Noge su me odavno zaboljele od trčanja, traženja,
opet nisam dočekao Došašće, stiglo je samo.
Ispričavam se svima, pa i samome sebi,
naročito se ispričavam djeci, baš njima,
pitali su kada će stići darovi, kada će biti Božić,
nisam ih razumio, imao sam svoga posla,
ustvari lunjao sam i gubio vrijeme, iako ozbiljna lica.
Neka, ispričao sam se lijepo i otvorit ću srce.
Došašće je mudrost što se ulijeva u mene,
ne će me ostaviti, nikada ne ću biti sam,
zamijetit će to trgovci na tržnicama i vozači tramvaja,
napraviti ćemo zato društvo onih što se usude,
ispiti punim plućima radost, opiti se njome.

Miljenko Stojić

J.R.R. Tolkien – tajni agent kršćanske objave (3):

Silmarillion - U početku bijaše...

Članak Danka Kovačevića: *J.R.R. Tolkien - tajni agent kršćanske objave* izvorno je objavljen na portalu: www.bitno.net

Prenosimo ga s odobrenjem uredništva.

...**R**iječ, Logos, a kod Tolkiena je to: „Ea!“ „Neka stvari budu!“ Ovu riječ na samom početku knjige *Silmarillion* izgovara pravi Gospodar prstenova: Eru (Jedini). On je Tolkienova slika novozavjetnog Boga Oca, odnosno starozavjetnog Jahve.

Ovdje je jasno da padaju u vode sve optužbe po kojima Gospodar prstenova, navodno, promovira maniheističku herezu. Zlo i dobro nisu ravnopravni, niti je materija zla, a Bog udaljen od stvorenja. Eru je jedan i neprikosnoven. On ima zadnju riječ u svemu. Posredstvom providnosti i milosti, posebice kristološke naravi triju likova (Frodo, Aragorn, Gandalf) prisutan je aktivno u svijetu.

Već je iz Gospodara prstenova jasno da je Tolkien stvorio jedan čitav *sakramentalni svemir*. Ovdje kroz *Silmarillion* on izlaže jednu čitavu *kozmogoniju*. Eru, kao i Bog, stvara „ex nihilo“, on je duh, izvan fysisa, stvara izvan vremena. Bog stvara nebo, zemlju (pusta i prazna) i vode (nad kojima

lebdi Duh; usp. Post 1,1-4). Eru, Tolkienova slika Boga, stvara anđele (nebo) u obliku bića koja se zovu Ainur (i niže redove - Maiar. Sauron i Gandalf su iz ovog nižeg reda „anđela“), prazninu i pjesmu (vode). Zato vilenjak Legolas (i svi vilenjaci) izbjegava more (vodu). Jer u njemu još čuje „pjesmu stvaranja“ koja ga zove kući, na zapad Valinora (kraljevstvo „anđela“). Zar ne vidimo u Legolasu i sebe same? Koliko puta je nas osobno glazba iznutra neobjašnjivo pokrenula; kao da u njoj osjećamo Božji zov na sustvaranje, kreativnost, susret? Sad nam može biti jasno zašto glazba ima tako važno mjesto u liturgiji Crkve. Tolkienove knjige pune su pjesama. Soundtrack obiju filmskih trilogija (kompozitor Howard Shore) zarađuje milijune i oduševljava ljude širom svijeta.

Što se tiče praznine, Eru u nju šalje „*Neugasivu Vatru*“ (Logos, dakle Mudrost, dakle Krist; usp. Mudr 7,25-27) i „ona je u srcu svijeta i svijet po njoj biva“. To je ona tajna vatra kojoj služi Gandalf. Na njezinu plamenu pali se vatra njegova prstena, Narye. Ovu tajnu vatru u srcu svijeta vidimo svaki put kad pogledamo ikonu ili sliku Presvetog Srca Isusova. Ono je okrunjeno vatrenim obručem, gori od ljubavi. Nasljedujući ga, i sveci gore ovom vatrom

J.R.R. Tolkien (1892.1973),
<https://www.vision.org/>

ljubavi i svjetlom istine (usp. Iv 1,16). Kažu da su svojevremeno ljudi žurili gasiti požare u šumama Umbrije a tamo bi pronašli sv. Franju i sv. Klaru kako razgovaraju. Sveti Serafim Sarovski sjajeći onom svjetlošću Duha Svetoga kojom je i Krist sjajio na gori Tabor, obasjavao je šume u kojima je boravio. Iz sv. Filipa Nerija i zimi je isijavao nekakav topli sjaj na kojem su ljudi mogli ruke grijati. Kad je umro, otkrilo se da su mu neka rebra bila pomaknuta u nepravilan položaj jer mu je srce na neobjašnjiv način bilo povećano.

Marijanski lik u kozmologiji Silmarilliona je *Varda Elentari*. Ona je nebeska kraljica (slika po uzoru na misterij kojeg se Katolička Crkva spominje u petom slavnom otajstvu krunice). U knjizi Prstenova družina Frodo i Sam prisluškuju vilenjake koji putuju u Sive Luke pjevajući Vardi. Ako pročitamo tu pjesmu, odmah će nam biti jasno da se radi o klasičnoj marijanskoj pjesmi. Varda je, kao Marija, zvijezda mora. Ona je kraljica zvijezda, svod-vladarica (značenje imena Elbereth) i zvijezda krijes (značenje imena Gilthoniel). Njeno ime Frodo zaziva u srazu sa Šelobom.

Bog izgovara, Eru pjeva. Njegovu pjesmu prihvaćaju *Ainuri-andđeli* (Job 38,7). Glazba je u vidu muzike sfera (vjerovanje da se

planeti kreću po određenoj harmonij - muzici) bila element kozmologije od antike sve do renesanse.

I Tolkien je započeo s pjesmom. Inspiraciju za početak pisanja svog grandioznog djela nalazi 1914. godine (možda i ranije) kada nailazi na pjesmu anglosaksonskog pjesnika iz 9. stoljeća, Cynewulfa. Pjesma se zove *Crist* (Krist). Dva stiha pjesme pogodila su ga kao munja iz vedra neba:

Ealla Earendel engla beorthast

Ofer middangeard monnum sended!

(Zdravo Earendele, najsjajnija zvijezdo iznad međuzemlja čovjeku poslani!)

Tako je nastao lik imenom Earendil (ime znači: „ljubitelj mora“), vjerojatno po uzoru na sv. Brendana Pomorca, irskog monaha iz 5. stoljeća za kojeg predaja kaže da je pronašao put do obale američkog kontinenta nekoliko stoljeća prije Vikinga. S njime počinju sva Tolkienova djela. Riječ je o još jednoj *subkreacijskoj slici Krista*.

Earendil, predak Aragornov, odlazi lađom na krajnji zapad i kao prvi smrtnik kojemu to uspijeva, traži pomoć nebeskih sila (anđela) u borbi protiv Morgotha koji pustoši Međuzemlje. Oni se odazivaju a Morgoth biva svrgnut i poslan u prazninu (pakao). Za vječni primjer ljudima i Međuzemlju,

Earendil je poslan sa svojom lađom da plovi po nebu kao Venera „zvijezda Danica“ (Krist). Bočica sa svjetlom koju Galadriel daje Frodu u Lothlorieniu sadrži upravo „Earendilovo svjetlo, koje svijetli kad se sva ostala svijetla utnu“.

Tolkien je svoje učestale snove o „velikom plimnom valu“ (koje je, zanimljivo, naslijedio njegov sin Christopher) uklopio u priču o velikom kraljevstvu ljudi, *Numenoru*. I kao što se Noa u arci spašava od potopa što je zadesio oholo čovječanstvo, tako se Elendil (Earendilov potomak) na svojoj lađi spašava od potopa Numenora i *oholih kraljeva* (Ar-Pharazon) koji su podigli oltare idolima i crnoj magiji (Sauronu), zaboravivši na Stvoritelja (Eru). Na istoku i kopnu koje tamo pronalazi, Elendil osniva kraljevstva Arnor i Gondor.

Eru se još naziva i imenom *Iluvatar*, što znači otac svih. Njegova djeca, ljudi, zovu se „eruhin“, djeca Jednoga. Čovjek (vilenjak, patuljak, hobit, ljudi) je stvoren na sliku Božju kao duhovno biće. Sva djeca Jednoga su i međusobno slična. Zar se ovdje ne krije jedna prekrasna Tolkienova ekumenska poruka?

Rekli smo da je *Sauron* bio pali anđeo, strah i trepet Međuzemlja. Iako Tolkien to negira, moramo primijetiti da njegovo ime neodoljivo podsjeća na grčku riječ „sauros“, što znači reptil. Kao što zmija u rajskom vrtu vara Adama i Evu i nudi im plod sa Stabla spoznaje dobra i zla (usp. Post 3,1-7), tako i Sauron Prijetvorni (kako ga zove Aragornov rod - *dunedaini*) vara ljude i nudi im prstenove moći. Njegov simbol, jedno

budno oko bez vjeđe, od davnina (Egipat) je simbol centara moći ovoga svijeta i tajnih loža zla (masoni).

Ali i Sauron Veliki je nekoć bio samo sluga jednog većeg zla. Prvog i najvećeg palog anđela imenom *Morgoth* (Crni Neprijatelj). On je slika *Sotone*. Kao i Lucifer, Morgoth je nekoć bio najsajniji i najmoćniji od anđela, izvornim imenom Melkor. I kad je Eru pozvao Ainure (anđele) da s njime oblikuju svijet glazbom, Melkor nije htio pjevati u suglasju sa svima, već je počeo vlastite melodije. U Uskrsnom hvalospjevu pjevamo u himnu: “O sretna krivico (felix culpa), koja si zavrijedila takvog i tolikog Otkupitelja (Krista).” U *Silmarillionu* je opetovano ovo načelo eukatastrofe da Bog dopušta zlo (Melkorov napjev i djelovanje) kako bi iz njega izrodio veće dobro (u konačnici Utjelovljenje Druge božanske osobe). Eru pušta Melkora da pjeva ali od njegove zle melodije (participacije na stvaranju Zemlje-Arda) čini instrument kojim stvara još divnije stvari nego je prije bilo zamišljeno i upliće ih u svoju finalnu i konačnu melodiju kojom sve pokriva.

Ali, gdje vidimo ovu eukatastrofu ljudske sudbine, Utjelovljenje Kristovo u Tolkienovu svijetu? Saznat ćemo u idućem, posljednjem članku iz ove serije o Tolkienu i Objavi. Govorit ćemo o zbirci knjiga *Povijest Međuzemlja*.

Mali vjeronaučni leksikon

Kršćanstvo

Rasprostranjenost, društvo i kultura

U antici se (I. - V. st.) kršćanstvo proširilo po gradovima Rimskog Carstva, a glavna su mu središta bila Jeruzalem, Antiohija, Aleksandrija, Rim i Carigrad.

Nakon seobe naroda kršćanstvo su V. - X. stoljeća primili germanski, slavenski i ugrofinski narodi, koji danas nastavaju Europu.

U kasnoj antici (V. st.) monofizitsko kršćanstvo proširilo se u Armeniji i Etiopiji, a nestorijanski kršćani (V. - XII. st.) imali su brojne biskupije na široku prostoru od Sirije do središnje Kine i zapadne Indije.

Nakon širenja islama od VII. st. kršćanstva gotovo nestaje u sjevernoafričkim berberskim zemljama, a manje zatvorene monofizitske, melkitske i nestorijanske crkve preživljavaju u Egiptu i na Bliskom i Srednjem istoku.

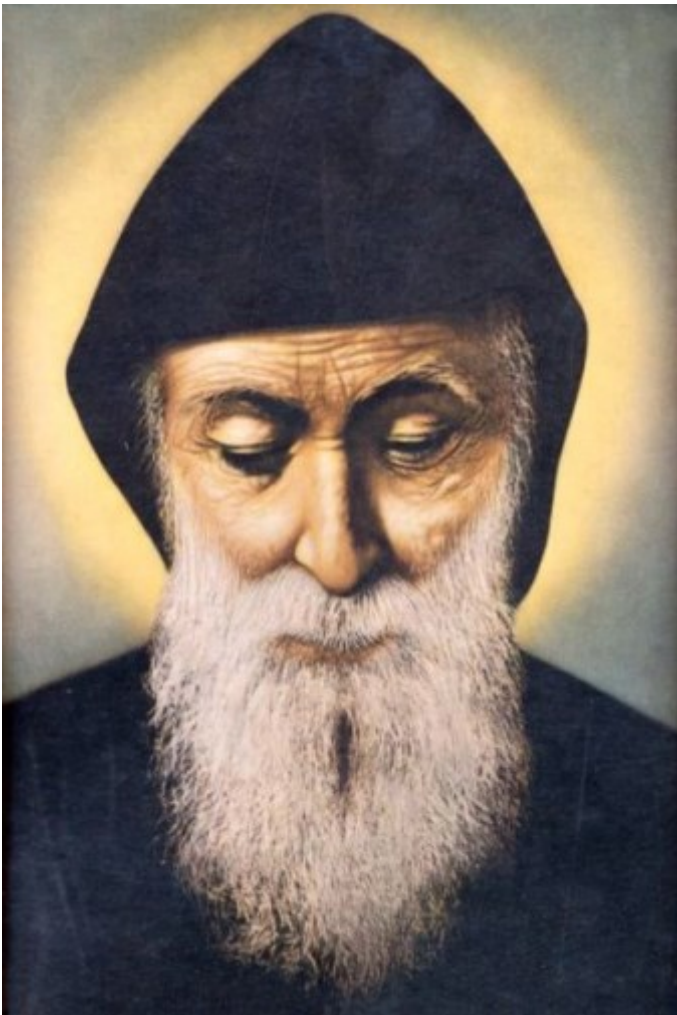
Nakon velikih pomorskih otkrića (XV.- XVIII. st.) kršćanstvo se širi usporedno s kolonizacijom tih područja (Sjeverna i Južna Amerika, crna Afrika, Australija, Filipini). Danas je (2002.) u svijetu 1,9 milijardi kršćana (33% svjetskog pučanstva), od čega je 1 milijarda i 60 milijuna katolika, 218 milijuna pravoslavaca, 490 milijuna protestanata te oko 70 milijuna monofizita i nestorijanaca.

U svojoj dvotisućljetnoj povijesti kršćanstvo je prošlo kroz različite društvene poretke (antički robovlasnički, srednjovjekovni feudalni te novovjekovni kapitalistički i komunistički poredak), kulture i civilizacije. Pritom mu se neprestano nametao problem prilagodbe i inkulturacije.

Dok je u istočnim kršćanskim crkvama od samog početka prevagnulo načelo živoga narodnog jezika u liturgiji, a to će načelo prihvatiti i protestantizam, u katolicizmu će sve do Drugoga vatikanskog koncila (XX. st.) latinski jezik biti jezik liturgije, teologije i crkvenog prava. Dok se kršćanstvo uspješno prilagodilo antičkoj grčko-rimskoj civilizaciji te u srednjem vijeku kulturama novopridošlih naroda, veće su teškoće nastale u prilagodbi novovjekovnoj znanstvenoj civilizaciji i svjetovnomu, desakraliziranom društvu XIX. i XX. stoljeća.

Sveti Charbel Makhlouf

24. prosinca

Sveti Charbel Makhlouf (Sharbel Maklouf), libanonski svećenik, redovnik maronit, rođen je 8. svibnja 1828. kao Youssef Antoun (Josip Antun) Makhluof u selu Bekaa Kafra (kotar Bsharri, sjeverni Libanon), na nadmorskoj visini od 1450 do 1620 metara. Jedan od petero djece goniča mazgi i mula Antouna Zaaroura Makhloufa i njegove žene Brigitte Chidiac, ostao je bez oca s tri godine. Bio je pobožan od djetinjstva, a naročito se divio djelu Tome Kempenca „Nasljeđuj Krista“. Čuvao je malo obiteljsko stado, usput proučavao živote svetaca i molio. Ušao je 1851. u novicijat samostana libanonskog maronitskog reda svetog Antuna u samostanu svetog Marona u Annayi. Uzeo je ime Charbel, po antiohijskom mučeniku iz II. stoljeća, a svečane zavjete položio 1853. Studirao je filozofiju i teologiju u samostanu svetog Ciprijana i Justine u Kfifanu (kotar Batroun), a među njegovim profesorima bio je i otac Nimatullah Kassab, koji je 2004. i sam proglašen svetim. Charbel je zaređen za svećenika 1859. u Bkerkeu, sjedištu maronitskog patrijarhata. U samostanu

svetog Marona u Annayi isticao se pobožnošću, a oko njega su se neprestano događale čudesne pojave. Lebdio je za vrijeme molitvi, a naročito je štovao Presveti sakrament. Odlučio je živjeti kao monah pustinjač te je od 1875. proboravio 23 godine u obližnjem pustinjačkom stanu svetog Petra i Pavla. Živio je asketski, u strogom postu i trpljenju. Mnogi hodočasnici dolazili su ocu Charbelu po savjet, blagoslove, nadahnuće i ohrabrenje. Za vrijeme služenja mise, 18. prosinca 1898., pogodio ga je moždani udar. Preminuo je u svojem pustinjačkom utočištu na Badnjak kasno poslijepodne, 24. prosinca 1898. Drugog dana, na Božić, kad su njegovo tijelo trebali prenijeti u susjedni samostan svetog Marona, iz tamnih oblaka padao je gusti snijeg. Čim je pogrebna povorka izišl, isti čas je prestalo sniježiti i razvedrilo se.

Nakon Charbelove smrti, na njegovom tijelu i oko njegovog groba u samostanu svetog Marona u Annayi (kotar Jbeil, sjeveroistočno od Beiruta, glavnog grada Libanona), očitovale su se nadnaravne pojave i čudesni znakovi (sjajna svjetlost oko groba, neraspadljivost tijela, miomirisna tekućina). Papa Pavao VI. proglasio ga je blaženim 1965., a svetim 1977., kao prvog maronitskog sveca. Svetom Charbelu i njegovom zagovoru pripisuje se više od 6 tisuća čudesnih ozdravljenja i drugih milosti. Pojedinci koji su boravili u njegovoj pustinjačkoj ćeliji doživjeli su mistična iskustva, pored ostalog „svjetlo koje je obasjavalo sve, iz svih izvora, i glas koji je dopirao odasvud, iz svih kutova". U Libanonu i susjednim zemljama svetog Charbela štuju i kršćani i nekršćani.

Maroniti

S pomendan svetog Charbela pruža nam priliku da nešto više kažemo o maronitima i Maronitskoj crkvi. Maroniti su libanonski kršćani sirijskog obreda. Njihovi počeci i ime vezani su uz sirijskog monaha svetog Marona, čiji je samostan (Mar-Maron) nakon njegove smrti postao središte oporbe protiv monofizita nakon Kalcedonskoga sabora (451.). Maronovi sljedbenici osnivali su mnogobrojne samostane na obalama Oronta (Sirija). U VII. stoljeću izabrali su patrijarha i postupno se naseljavali u Libanon. Za križarskih ratova došli su u dodir s Rimom i 1182. ujedinili se s Katoličkom crkvom. Često su proganjani za mamelučke (1250.-1517.) i osmanlijske vladavine (1517.-1918.). Velike pokolje nad njima počinili su 1860. Druzi, a za građanskog rata u Libanonu (1975.) mnogi su emigrirali. Maronitska crkva priznaje papinski primat, a zadržala je svoj obred i običaje. Papa Pavao V. priznao je 1608. glavaru Maronitske crkve naslov patrijarha Antiohije. Sjedište maronitskog patrijarha je u samostanu Bkerke kraj Beiruta, liturgijski jezici su arapski i starosirijski, a u monaštvu je u uporabi i aramejski. Osim u Libanonu i Siriji, Maronitska crkva, s više od 3 milijuna vjernika, ima biskupije u Izraelu, Egiptu, Južnoj i Sjevernoj Americi i Australiji. Od 1584. u Rimu djeluje Maronitski kolegij. Prema Nacionalnom paktu od 1943., predsjednik Libanona je redovito maronitski kršćanin. Ovo je prigoda da se pomolimo za Libanon, „zemlju cedrova", prozvanu i „Švicarskom Srednjeg istoka", a posebno za libanonske kršćane koji su u svojoj burnoj, mučeničkoj prošlosti proživjeli mnoge progone, patnje i stradanja.

<https://www.velecasnisudac.com>

NAŠI POKOJNI

BRANKO DAMJANOVIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 20. prosinca 1991.

MARIJAN KARAUĽA,

MUP, Lipik, 20. prosinca 1991.

VLADO KOLAR,

PU karlovačka, Pakračka Poljana, 22. prosinca 1991.

JOSIP PAVKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Zagreb, 22. prosinca 1993.

BRANISLAV BOLKOVAC,

PU zagrebačka, 23. prosinca 1994.

MILIVOJ GORUPIĆ,

PU zagrebačka, 23. prosinca 1994.

BORIS JURKOVIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Ravna Gora, 23. prosinca 1995.

POČIVALI U MIRU!